

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Patricie Štichová

Název práce: Energetická bezpečnost Německa v sektoru zemního plynu

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): Tomáš Weiss

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce se věnuje roli zemního plynu v energetice Spolkové republiky Německo. Na základě vlastního modelu se ptá, do jaké míry je v tomto sektoru v Německu zajištěna energetická bezpečnost. Vedle toho ale práce obsahuje spoustu různých dalších témat a obecně není zcela jasné, co je jejím primárním cílem.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce je na první pohled velmi sofistikovaná, ale na pohled druhý poněkud zmatená a analyticky slabá. Skládá se z několika částí, které spolu nedostatečně souvisejí a autorka se ani nijak nesnaží jejich přítomnost v práci obhájit. Základní problém práce je její nedostatečné vysvětlení, proč by čtenáře vůbec mělo dané téma zajímat. Chybí napojení na jakoukoli akademickou debatu, chybí zasazení do kontextu. Teoretická část práce se pouze věnuje definici termínu energetické bezpečnosti a možnostem její kvantifikace, ale nijak nepředstavuje stávající debatu, která se pochopitelně o roli zemního plynu v energetickém mixu či německé *Energiewende* a jejím problémům, výhodám a dopadům vede velmi široce a z mnoha různých úhlů pohledu. V tomto kontextu tak není úplně jasné, čím je vlastně práce zajímavá a jaká je její přidaná hodnota.

Čtenáři úplně nepomůže ani struktura práce. Ať už v hlavních kapitolách nebo v podkapitolách práce skáče z tématu na téma bez jasné návaznosti a souvislosti. Souvislost v podstatě neexistuje mezi kapitolami 4 a 5 – v principu je výzkumná otázka práce zodpovězena už v kapitole 4, takže není jasné, proč vůbec v práci kapitola 5 je (pokud tedy jen nezaplňuje místo, aby autorka dosáhla dostatečného počtu znaků). V rámci kapitoly 4 potom není jasná role podkapitoly 4.4, kde se po zhodnocení energetické bezpečnosti v současnosti najednou objeví historický exkurs a srovnání, se kterým ale práce nijak npracuje.

Výzkumná otázka je nejasná. Nepomáhá ani zmatení pojmů výzkumná otázka / výzkumná hypotéza, kde autorka nejdřív stanoví hypotézu (není jasné, odkud se bere), aby k jejich verifikaci využila výzkumné otázky (s. 2). Časové období (2000-2050) není nijak zdůvodněné, přičemž kombinuje minulost a budoucnost bez jakékoli reflexe odlišné práce s daty v minulosti a s modely a výhledy do budoucnosti.

Práce obsahuje kapitolu s doporučeními německé vlády. Pomineme-li skutečnost, že taková kapitola do diplomové práce vůbec nepatří, protože se jedná o jiný žánr, neobstojí ani jako to, co tvrdí, že je. *Policy recommendations* automaticky předpokládají nějaký hodnotový a politický rámec – jsou výsledkem nejen analýzy skutečností, ale také normativní volbou mezi různými variantami. Takový rámec není v práci ani naznačen. Navíc praktická doporučení mohou mít hodnotu pouze při zohlednění “možného”, tj. analýzy politické a ekonomické situace a volby scénářů a variant, které jsou prosaditelné a implementovatelné. Nic z toho se v práci neobjevuje.

Práce ignoruje kontext a aktéry. Nejprve ke kontextu: Práce přistupuje k Německu jako k oddělené entitě, která zajišťuje svoji energetickou bezpečnost bez souvislosti s ostatními. Chybí zasazení do evropské integrace, která zejména v otázce pravidel jednotného trhu a politického dopadu rozhodnutí německé vlády zásadním způsobem ovlivňuje politiku. Umělá se zdá i formulace energetické bezpečnosti jediné komodity. Je možné oddělit jednu komoditu od alternativních zdrojů energie? Je možné vůbec mluvit o energetické bezpečnosti plynu, nikoli o obecné energetické bezpečnosti Německa? Co se aktérů týče, práce vůbec nerozeznává rozdíl mezi vládou a soukromými aktéry. Přitom německá vláda z větší části jen nastavuje pravidla, případně nabízí záruky a jen zřídkakdy vstupuje do sektoru kapitálově. Investice do sektoru přináší soukromé subjekty, které se rozhodují v

kontextu definovaném vládou, ale jsou aktéry sami o sobě. Co to znamená pro koncept energetické bezpečnosti? Co to znamená pro předloženou analýzu?

Metodologicky se práce tváří velmi sofistikovaně, ale je značně nedotažená. Množství různých faktorů a jejich kvantifikace zakrývá fakt, že chybí jasná souvislost mezi faktory a principy jejich agregace. V některých místech to dokonce autorka sama přiznává, jako třeba na s. 28: „Tento index bude spíše ilustrativního charakteru tak, abychom mohli zachytit aktuální vývoj.“ Operacionalizace jednotlivých faktorů a zdroje dat k jejich vyčíslení nejsou prodiskutovány. Vyhodnocování dat je místy sporné. Na s. 39 se například autorka tváří, že bude Německo „čelit vyššímu externímu riziku importní závislosti“, což ale naznačuje jen jeden ze tří scénářů. Ostatní scénáře předpovídají pokles spotřeby zemního plynu, ale ty autorka interpretuje jako také problematické, protože podle nich stoupá podíl zemního plynu na energetickém mixu. Fakt, že závislost na dovozech se i tak snižuje, nechává nepovšimnutou.

Zařazení celé kapitoly 5, jak už jsem zmínil výše, není dostatečně vysvětlené. Jakému účelu tato kapitola slouží? Jak souvisí s výzkumnou otázkou, tedy zhodnocením energetické bezpečnosti Německa (v oblasti zemního plynu)? Najednou se v textu objevují jiné komodity a technologie. Najednou se mluví o substitučních zdrojích, které ale při vyhodnocování energetické bezpečnosti v předchozí kapitole nejsou nijak zařazeny.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce je psaná přiměřeným jazykem a obsahuje všechny formální náležitosti. V práci se objevuje relativně málo gramatických chyb a překlepů („nalod“, s. 10; „resillience“, s. 12; „mohli“, s. 33). Horší je, že si autorka nedokáže zjistit název místa, kde v Německu ústí Nord Stream – nejde o Greifwald, ale o Greifswald. A že systematicky píše špatně slovo „environmentální“.

Schéma 3 (s. 24) je identické jako schéma 2 (s. 17). Není jasné, proč se v práci objevuje dvakrát. Navíc schéma 3 není obsaženo v seznamu grafů a tabulek (s. 78).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Ačkoli práce vypadá na první pohled velmi sofistikovaně, chybí jí jakékoli zasazení do debaty. Chybí odpověď na otázku „so what?“. Není jasný cíl a struktura je spíše matoucí. Je škoda, že energie, kterou autorka do sesbírání velkého množství dat, vložila, nebyla napřena do snahy o větší analýzu a hledání přidané hodnoty.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Prosím, aby se autorka vypořádala s výtkami a námitkami a otázkami výše. Rád bych se také zeptal, jakým způsobem podle ní vstupuje do německého rozhodování evropská regulační a politická úroveň.

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou **D-E** podle průběhu obhajoby.

Datum: 9. června 2020

Podpis:

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.